

2014–2020 metų
operacinis programos
veiksmų programa

Europos Sąjungos struktūrinių fondų bei bendrai finansuojamų projektų

Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001

SVETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
AGENTŪRA

„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

VIDURINIO UGDYMO MUSLMONŲ-SUNITŲ TIKYBOS BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJOS

Įgyvendinimo rekomendacijų projektą rengė

Muftijus Romas Jakubauskas

Turinys

1. musulmonų-sunitų tikybos naujo turinio mokymo rekomendacijos.....	2
2. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.....	2
2.1. Tarpdalykinės temos musulmonų-sunitų bendrojoje programoje.....	2
2.2. Ilgalaikio plano rengimas.....	3
2.3. Ilgalaikių planų pavyzdžiai.....	4
3. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.....	5
4. Literatūros ir šaltinių sąrašas.....	6
5. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.....	7
5.1. III gimnazijos klasė.....	7
5.1. IV gimnazijos klasė.....	7

1. musulmonų-sunitų tikybos naujo turinio mokymo rekomendacijos.

Metodinių rekomendacijų paskirtis – padėti musulmonų-sunitų tikybos mokytojui planuoti ir organizuoti ugdymo procesą pagal naujai sukurta musulmonų-sunitų tikybos Bendrąją programą. Musulmonų-sunitų tikyba - [Mokykla 2030](http://www.mokykla2030.lt) (<http://www.mokykla2030.lt>).

- mokymo programa parengta orientuojantis į pažinimo, socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos, kūrybiškumo, kultūrinės, pilietiškumo, komunikavimo ir skaitmeninės kompetencijų ugdymą;
- aprašomas mokinių pasiekimų raidos procesas, kurio paskirtis – parodyti, kaip „auga“, sudėtingėja asmens gebėjimai aukštesniame koncentre;
- suvienodintos tikybos pasiekimų sritys: Šventraščio pažinimas; Pranašo Sunna ir jo mokymo pažinimas; Bendruomenė ir malda; Asmens tobulėjimas ir visuomenė, Moralė arba žmogus ir pasaulis;
- aprašyta mokinių pasiekimų raida;
- mokymosi turinio gairės – tai pagalba mokytojui, kur bendrais bruožais aprašyta aktyvi mokinio ir mokytojo sąveika siekiant nurodytų mokymo(si) pasiekimų;
- turinio apimtyje akcentuojama idėja, klausimas, kultūrinis ir religinis aplinkos kontekstas;
- programa krepiama į aktyvų ugdymo proceso organizavimą, kur matyti, kaip keičiasi mokinių pasiekimų lygis ir įvardinami pasiekimų lygių požymiai.

Mokant (-is) naujo turinio reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į individualius vaiko poreikius, gebėjimus ir galimybes; kilus mokymosi sunkumams, laiku suteikti reikiamą pagalbą. Naujo ugdymo turinio mokymas ir mokymasis turėtų remtis humanizmo ir konstruktyvizmo idėjomis, kurios pabrėžia, kad naują turinį reikėtų pritaikyti mokiniui, jo turimai patirčiai: sudominti, skatinti aktyviai veikti, spręsti problemas, dalintis savo žinojimu, sieti naujas žinias su jau turimomis, anksčiau įgytomis. Todėl svarbu, kad ugdymosi procese būtų užtikrinta įvairių mokymo priemonių, būdų ir metodų dermė, skirtingų mokymosi aplinkų įvairovė, nes natūraliai vaiko asmenybės raidai būtinos pradinės klasės įgytos pozityvios mokymosi patirtys.

Išskirtinė pradinio ugdymo ypatybė – jo integralumas, t. y. visybiškumas, sąryšingumas, darna. Pradinis ugdymas organizuojamas kaip vieninga sistema, kiek įmanoma neskaidant ugdymo sričių į atskiras, nesusietas dalis – mokomuosius dalykus.

Dar viena svarbi naujo turinio mokymo ypatybė – kontekstualumas. Nauja informacija pateikiama vaiko gyvenimo patirties kontekste, pažįstamose ir naujose gyvenimiškose situacijose; kuriami kuo artimesni realiam gyvenimui mokymosi kontekstai, kuriose atrandamos naujos, pritaikomos jau turimos žinios, sprendžiamos probleminės situacijos; mokomasi įvairioje – mokyklinėje ir nemokyklinėje – aplinkoje; ieškoma ugdymo turinio sąsajų su sociokultūriniu gyvenimo kontekstu; atsižvelgiama į aplinkos (regiono, miesto, mokyklos) ypatumus.

Religinis ugdymas yra nukreiptas į mokinių kompetencijų ugdymą atliepiant klasės, mokinio mąstymo, poreikių, interesų, mokymosi lygį.

2. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

2.1. Tarpdalykinės temos musulmonų-sunitų bendrojoje programoje

Tarpdalykinė tema	Tarpdalykinių temų įgyvendinimo galimybės
1. Gimtoji kalba	Musulmonų sunitų tikybos ir gimtosios kalbos integracija yra pastovi ir

	nuolatinė tiek pradinėse, tiek vyresnėse klasėse. Kiekviena pamoka yra kartu ir gimtosios kalbos ugdymas. Mokiniai klauso ar skaito tekstus, reiškia savo nuomonę, diskutuoja, mokosi maldų. Mokytojams rekomenduojama stebėti, kad mokiniai laikytųsi kalbos normų, kai jie pasakoja, interpretuoja, komunikuoja, rašo ir taiko kitas kalbos raiškos formas. Atskiras dėmesys skiriamas mokymosi turinyje numatytoms sąvokoms, jų supratimui, deramam pritaikymui konkrečiam mokymosi turinio kontekstui.
2. Kultūrų įvairovė, daugiakalbystė	III–IV gimnazijos klasėse. Analizuodami tarpreliginį dialogą, apibrėžia savo vietą žmonijos kontekste, suvokia broliškumo sąvoką kaip pagarbą kitiems tikėjimams, skirtingoms pažiūroms, kitoms kultūroms, kitos rasės žmonėms.
7.3. Intelektinė nuosavybė	Visose klasėse mokiniai mokosi užbaigus praktinius darbus, aptarti savo ir kitų darbų viešinimo, autorystės nurodymo klausimai
3. Asmenybės, idėjos	III –IV gimnazijos klasės. Mokiniai pasitelkdami iškiliausių islamo tautos žmonių mokymais analizuoja aukštos moralės pavyzdžius. Nagrinėja tokių iškilių žmonių, kaip Imamas Gazali, Rumi, Ibn Sina, Ibn Rušd ir kiti, įžymius veikalus
9.1. Pasaulis be skurdo ir bado	5 dalyje Žmogaus ir pasaulis mokiniai nagrinėja labdaros sąvoką ir principus islamo religijoje. Kokia buvo Labdara Lietuvos musulmonų bendruomenėje šešių amžių laikotarpiu D1.3. Mokiniai skatinami ieškoti būdų kaip prisidėti prie labdaros ir tuo pačių skurdo mažinimo savo aplinkoje ir pasaulyje.

2.2. Ilgalaikio plano rengimas

Dėl ilgalaikio plano formos susitaria mokyklos bendruomenė, tačiau nebūtina siekti vienodos formos. Skirtingų dalykų ar dalykų grupių ilgalaikių planų forma gali skirtis, svarbu atsižvelgti į dalyko(-ų) specifiką ir sudaryti ilgalaikį planą taip, kad jis būtų patogus ir informatyvus mokytojui, padėtų planuoti trumpesnio laikotarpio (pvz., pamokos, pamokų ciklo, savaitės) ugdymo procesą, kuriame galėtų būti nurodomi ugdomi pasiekimai, kompetencijos, sąsajos su tarpdalykinėmis temomis. Planuodamas mokymosi veiklas mokytojas tikslingai pasirenka, kurias kompetencijas ir pasiekimus ugdyti atsižvelgdamas į konkrečios klasės mokinių pasiekimus ir poreikius. Šį darbą palengvins naudojimasis [Švietimo portale](#) pateiktos BP [atvaizdavimu](#) su mokymo(si) turinio, pasiekimų, kompetencijų ir tarpdalykinių temų nurodytomis sąsajomis.

Kompetencijos nurodomos prie kiekvieno pasirinkto koncentro pasiekimo.

Spustelėjus ant pasirinkto pasiekimo atidaromas pasiekimo lygių požymių ir pasiekimui ugdyti skirto mokymo(si) turinio citatų langas.

Tarpdalykinės temos nurodomos prie kiekvienos mokymo(si) turinio temos. Užvedus žymeklį ant prie temų pateiktos ikonėlės atsiveria langas, kuriame matoma tarpdalykinė tema ir su ja susieto(-ų) pasiekimo(-ų) ir (ar) mokymo(si) turinio temos(-ų) citatos.

Ilgalaikių planų pavyzdžių galima rasti [Švietimo portale](#) atvaizdavime [Musulmonų sunitų tikyba \(emokykla.lt\)](#) varnele pažymint *Ištekliai* ir pasirenkant *Ilgalaikiai planai ir kt.* punktą arba bendrosios programos *Įgyvendinimo rekomendacijų* pateikime OneNote formatu skyrelyje *Veiklos planavimo pavyzdžiai*.

2.3. Ilgalaikių planų pavyzdžiai

Pateiktame ilgalaikio plano pavyzdyje pateikiamas preliminarus 70-ies procentų Bendruosiuose ugdymo planuose dalykui numatyto valandų skaičiaus paskirstymas: :

- stulpelyje *Mokymo(si) turinio sritis, tema* yra pateikiamos Musulmonų-sunitų tikybos bendrosios programos (toliau – BP) mokymosi turinio sritis ir tema, kurią mokytojas gali papildyti/pasikeisti savo nuožiūra;
- stulpelyje *Val. sk.* yra nurodytas galimas nagrinėjant temą pasiekimams ugdyti skirtas pamokų skaičius. Lentelėje pateiktą pamokų skaičių mokytojas gali keisti atsižvelgdamas į mokinių poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus;
- stulpelyje *30 proc. val.* mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus, galės nurodyti, kaip paskirsto valandas laisvai pasirenkamam turiniui;
- stulpelyje *Integravimo su kitais dalykais galimybės* nurodytas galimos integravimo galimybės, kurias mokytojas pasirenka bendradarbiaudamas su kitų dalykų mokytojais.

MUSULMONŲ-SUNITŲ TIKYBOS ILGALAIKIS PLANAS III GIMNAZIJOS KLASEI

Bendra informacija:

Mokslo metai _____

Pamokų skaičius: 1 pamoka per savaitę, iš viso 35 pamokos

Vertinimas:

IL. NR.	E MOKYMOSI SRITIS, TURINYS	NUMATOMOS VALANDOS
1	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su musulmonų – sunitų programa, III gimnazijos klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2	34.1. Šventraščio pažinimas: 34.1.1. Dievo apreištos taisyklės. 34.1.2. Islamo teisės teiginiai ir praktikos.	7
3	34.2. Pranašo Suna ir jo mokymo pažinimas: 34.2.1. Atsakomybė. 34.2.2. Kritinės situacijos.	7
4	34.3. Bendruomenė ir malda: 34.3.1. Musulmono socialinė veikla. 34.3.2. Kantrybė.	7
5	34.4. Asmens tobulėjimas ir visuomenė: 34.4.1. Labdara. 34.4.2. Tarpreliginis dialogas, broliškumas.	6
6	34.5. Moralė arba žmogus ir pasaulis: 34.5.1. Asmenybės ir jų mokymas.	6
7	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
	Viso:	35

MUSULMONŲ-SUNITŲ TIKYBOS ILGALAIKIS PLANAS IV GIMNAZIJOS KLASEI

Bendra informacija:

Mokslo metai _____

Pamokų skaičius: 1 pamoka per savaitę, iš viso 35 pamokos

Vertinimas:

IL. NR.	E	MOKYMOSI SRITIS, TURINYS	NUMATOMOS VALANDOS
1	.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su musulmonų – sunitų programa, IV gimnazijos klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2	.	35.1. Šventraščio pažinimas: 35.1.1. Pagrindinių pranašų žinia žmonijai. 35.1.2. Islamo teisės teiginiai ir praktikos II.	7
3	.	35.2. Pranašo Suna ir jo mokymo pažinimas: 35.2.1. Dievo vardai ir savybės. 35.2.2. Pranašo Mahometo teisinis palikimas.	7
4	.	35.3. Bendruomenė ir malda: 35.3.1. Socialinė musulmono veikla. 35.3.2. Fikh mokslas.	7
5	.	35.4. Asmens tobulėjimas ir visuomenė: 35.4.1. Svarbiausi gyvenimo įvykiai: gimimas, santuoka ir mirtis. 35.4.2. Tarpreliginis dialogas. Pagarba.	6
6	.	35.5. Morale arba žmogus ir pasaulis: 35.5.1. Keturi teisingieji islamo kalifai.	6
7	.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1

3. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.

Skaitmeninė medžiaga

Nuorodos paskutinį kartą žiūrėtos 2023-02-08

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Šv.Koranas	Šv. Koranas ir jo tefsirai (Korano aiškinimo knygos) įvairiomis kalbomis	https://quran.com/
2.	Šv. Korano enciklopedija	Šv. Korano enciklopedija įvairiomis kalbomis	https://quranenc.com/en/home

3.	Pranašo Muhammedo sunnos	Pranašo Muhammedo sunnos enciklopedija	https://sunnah.com/
4.	Islamas Lietuvoje	Informacinis puslapis apie islamo tikėjimą. Musulmonų-sunitų bendruomenės Lietuvoje.	https://islam.lt/
5.	Knygos apie islamą	Skaitmeninių lietuviškų knygų bibliotekėlė apie Islamą.	https://islamicpublishing.org/?mekan=kitap_listele&diladi=LITHUANIAN&dilinadi=LITHUANIAN&dil=126&sirala=sira
6.	Arabų kalba	Literatūra skirta mokytis arabų kalbos	https://bookstolearnarabic.wordpress.com/more/qatar-arabic-learning-books/arabic-book-1/
7.	Ritualinis apsiprausimas ir malda	Mokomoji knyga lietuvių kalba apie ritualinį apsiprausimą ir maldą.	https://islamicpublishing.org/KAYNAKLAR/Dokumanlar/KITAPLAR/lithuanian/litvanca-abdest-gusul-namaz-ogreniyorum.pdf
8.	Mokomosios knygos apie Islamą.	Mokomosios knygos vaikams apie islamo religiją anglų kalba	https://www.quranmualim.com/islamic-studies-books-grades-1-12-pdf-download/
9.	Dievo pranašų gyvenimas.	Mokomoji literatūra anglų kalba skirta 9-12 ir I-IV gimnazinėms klasėms apie Dievo pranašų gyvenimą.	https://islamicpublishing.org/KAYNAKLAR/Dokumanlar/KITAPLAR/english/ingilizce-nebiler-silsilesi-1-ders-kitabi.pdf
10.	Islamo teisės taisyklės.	Metodinės medžiaga anglų kalba skirta I-IV gimnazinėms klasėms apie islamo teisės taisykles, jų supratimą ir pritaikymą kasdieniniame gyvenime	https://islamicpublishing.org/KAYNAKLAR/Dokumanlar/KITAPLAR/english/ingilizce-fikih-2-ders-kitabi-safii.pdf

4. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

1.TA'LEEMUL HAQUE - ISLAMO PAGRINDAI; *Shabbir Ahmed E. Desai*

<http://www.islamas.lt/view.php?id=125>

2. Pasninkas Islame, Eibadu Rahman;

<http://www.islamas.lt/view.php?id=231>

5. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.

Medžiaga rengiama

5.1. III gimnazijos klasė

5.1. IV gimnazijos klasė